



A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center



P 0 4 1 A 1 0 3 1 2

TAVASZI IDŐSZAK

# MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

## 2. feladatlap

Irodalmi fogalmazás

**Szombat, 2004. május 29. / 60 perc**

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.  
A feladatlap tartalmazza a művészi szöveget és a szövegalkotás szempontjait.  
Mellékelve van hozzá egy darab üres lap a vázlatkészítéshez.*

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

### ÚTMUTATÓ A JELÖLTEKNEK

**Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót! Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi.**

Ragassa vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon!

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat.

**A ceruzával megoldott feladatokat nulla (0) ponttal értékeljük.**

**Írott betűkkel írjon!**

A feladatlap két szempontrendszer tartalmaz: egy irányított és egy szabadabb szövegértelmezést.

**A kettő közül csak egyet válasszon!**

Írjon olvashatóan! Az olvashatlan írást és a zavaros javításokat nulla (0) ponttal értékeljük. Ügyeljen a nyelvhelyességre is!

Bízzon önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk.

*A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.*



ÜRES OLDAL

**Figyelmesen olvassa el a szövegrészleteket, majd a kiválasztott szempontrendszernek megfelelően fogalmazza meg dolgozatát! Karikázza be a választott fogalmazás betűjelét!**

**A) Irányított irodalmi fogalmazás Déry Tibor Szerelem című novellájának részlete alapján**

– Veled éitem – mondta az asszony. – Nem volt olyan nap, hogy ne gondoltam volna rád. Tudtam, hogy vissza fogsz jönni. De ha nem jöttél volna vissza, akkor egyedül haltam volna meg. A fiad is te voltál.

– Szeretsz? – kérdezte B.

– Soha senki mást nem szerettem – mondta az asszony. – Úgy nem változhattál meg, hogy ne szeresselek.

– Megváltoztam – mondta B. – Megöregedtem.

Az asszony sírt, magához szorította férje lábát. B. újra megsimogatta fejét.

– Lehet még gyerekünk? – kérdezte az asszony.

– Talán – mondta az ember. – Ha szeretsz! Állj fel!

Az asszony felállt.

– Hívjam fel?

– Még nem – mondta B. –, még veled akarok lenni. Ő még idegen nekem. A kertben maradt?

– Leszaladok hozzá – mondta az asszony –, s megmondom neki, hogy várjon.

Mire visszaért, B. az ablaknál állt, háttal a szobának. A háta mintha elkeskenyedett s elferdült volna. Nem fordult meg. Az asszony egy pillanatra állva maradt az ajtóban. Azt mondtam neki, hogy szedjen virágot az apjának – mondta, kissé rekedten a felindulástól. – A szomszéd üres telken most nyílik az orgona, szedjen egy nagy csokrot az apjának.

– Szeretsz? – kérdezte B.

Az asszony hozzászaladt, átölelte a vállát, egész testével hozzásimult. – Egyetlenem – súgta.

– Meg tudsz majd szokni? – kérdezte B.

– Soha senki mást nem szerettem – mondta az asszony. – Éjjel-nappal veled voltam. A fiadnak mindennap rólad beszéltem.

B. megfordult, átölelte az asszonyt, figyelmesen nézte az arcát. Az ablakon behulló alkonyati fényben megkönnyebbülten látta, hogy az is megöregedett, bár szebb volt, mint amilyenek hét éven át napról napra felidézte. A szeme be volt hunyva, a szája félig nyitva, a kicsillanó fogak közül a forró lehelet B. száját érte. A sápadt bőrön nyugvó sűrű szempillák alatt sötétén, nedvesen csillogott a szeme alja. Maga volt az odaadás. B. megcsókolta a szemét, majd szelíden eltolta magától az asszonyt.

– Szeresd a fiunkat is! – súgta ez még behunyta szemmel.

– Igen – mondta B. – Meg fogom szokni. Meg fogom szeretni.

– A te fiad!

– S a tiéd! – mondta B.

Az asszony átölelte a nyakát. – Megmosdatlak – mondta.

– Jó lesz.

Levetkőzött. Az asszony megvetette az ágyat, a lepedőre fektette férje meztelen testét. Egy bádoglavórban meleg vizet hozott, szappant, két törülközőt. Az egyiket összehajtogatva, a vízbe mártotta, beszappanozta. Az egész testet tetőtől talpig megmosdatta. Kétszer váltott vizet. B.-nek olykor még meg-megreszketett a keze, de az arca már megnyugodott.

– Meg tudsz majd szokni? – kérdezte.

– Egyetlenem – mondta az asszony.

– Velem alszol az éjjel?

– Igen – mondta az asszony.

– A gyerek hol alszik?

– Majd a földre ágyazok neki – mondta az asszony. – Nagyon mélyen alszik.

– Egész éjjel velem maradsz?

– Igen – mondta az asszony. – Minden éjjel, amíg élünk.

**Szemponatok:**

- Ismertesse a novella keletkezésének idejét, a novella egészének ismeretében mutassa be a kor jellemzőit!
- Összegezze a novellarészlet cselekményét!
- Elemezze a férj és a feleség találkozását, bizonyítsa összetartozásukat!
- A mosdatás-jelenetet értelmezve ismertesse az írói üzenetet! Aktualizálja a kérdést, foglaljon állást az üzenettel kapcsolatban!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és nyelvi megformálásra!

A dolgozat terjedelme: 400–700 szó.

## B) Irodalmi fogalmazás Kosztolányi Dezső Fürdés című novellájának részlete alapján

A konyha előtt a lócán fölneszelt egy tizenegy éves fiú. Térdén összecukott könyvet tartott: a latin nyelvtant.

Vékonyka gyermek volt, haja rövidre nyírva, nullás géppel. Piros tornaing rajta, vászonnadrág, lábán bőrsaru. Pislogott az apja meg az anyja felé.

– Hát – szólt hozzá Suhajda nyersen, fölvetve szigorú fejét –, mi az: *dicsérni fognak engem?*

– *Lauderentur* – rebegette a gyermek, gondolkodás nélkül, de előbb fölkel, mint az iskolában.

– *Lauderentur* – bólogatott csúfondárosan Suhajda –, *lauderentur*. Szóval a pótvizsgán is meg fogsz bukni.

– Tudja – mentegette az anyja –, tudja, de összezavarodik. Fél tőled.

– Én kiveszem őt az iskolából – biztatgatta magát Suhajda –, bizonyúristen kiveszem. –

Lakatosinasnak adom, bognárnak – maga se tudta, hogy indulatában mért épp ezt az iparágat választotta, amelyre egyébként sohase gondolt.

– Gyere ide, Jancsikám – szólt az anyja. – Ugye tanulsz majd, Jancsikám?

– Sírba visz ez a taknyos – vágott közbe Suhajda, mert a méreg fűszer volt neki, paprika – sírba visz – ismételte s élvezte, hogy a harag kitágította ereit, jótékonyan elűzte délutáni unalmát.

– Tanulok – hebegte a fiú, hangtalanul.

Védelmet keresve megalázott semmiségében, az anyjára pillantott.

Az apját szinte nem is látta. Csak érezte. Mindenütt, mindenkor, gyűlöletesen.

– Ne tanulj – legyintett Suhajda. Sohase tanulj. Fölösleges.

– De tanul – szólt az anya s a gyermek fejét hóna alá öelve simogatta. – Te pedig megbocsátasz neki. Jancsika – mondta váratlanul, minden átmenet nélkül –, hozd szépen a nadrágodat. Apa majd elvisz fürödni.

Jancsi nem értette, hogy mi történt, hogy mit jelent anyjának a közbelépése, mellyel a régóta húzódozó pörpatvart önkényesen, csodálatos gyorsasággal intézte. De azért fölrohant a tornácra. Onnan egy sötét kis szobába ért. Keresgélte a fiókokban a meggyszín fürdőnadrágot. Az egészen olyan volt, mint az apjáé, csak kisebb. Suhajdáné varrta mind a kettőt.

Az apa tétovázni látszott.

Anélkül, hogy bármit mondana a feleségének, megállapodott egy köszmétebokor mellett, mintha késlekedő fiát várná. Majd nyilván mást gondolt. Kiment a léckapun. A tó felé igyekezett, valamivel lassabban, mint máskor.

Sokáig kutakodott a fiú.

Jancsi a második gimnázium évről vizsgáján megbukott latinból. Ezen a nyáron pótvizsgára készült. Minthogy azonban a tanulást a szünetekben is félvállról vette, apja büntetésből eltiltotta őt a fürdéstől egy hétre. Még két fürdéstelen napja lett volna. Most meg kellett ragadnia az alkalmat. Lázasan hányta széjjel a ruhákat. Végre meglelte a fürdőnadrágot. Be se csomagolta, lobogtatva hozta ki az udvarba. Ott csak az anyja várta. Fölágaskodott hozzá, hogy sebtében csókot leheljen az édes, imádandó arcra s apja után iramodott.

Anyja utána kiáltott, hogy később majd ő is lejön a partra.

Suhajda vagy húsz lépéssel haladhatott előtte a gyalogösvényen. Jancsi bőrsaruja, amint futott, tapsikolta a port. Hamar utolérte őt, az ördögcérnasövénynél. De néhány lépéssel előbb lassított, óvatosan lopakodott melléje, mint a kutya, még mindig nem lévén bizonyos, vajon nem kergetik-e vissza.

Az apa egy szót se szólt. Arca, melyet a gyermek olykor oldalvást, gyors pillantással kémlelt, zárt volt és merev. Fejét föl szegte, a semmibe nézett. Úgy rémlett, észre se veszi őt, nem törődik vele.

Jancsi, akit az iménti örömhír fölpezsdített, most elszontyolodott, búsan lépegetett, szomjúságot érzett, inni akart, szükségére menni, szeretett volna visszafordulni, de félt attól, hogy apja megint rárivall, s így a helyzetet, melyet csatlakozásával teremtett, a rosszabbtól való félelmében vállalnia kellett.

Várta, hogy mi történik vele.

**Szemponatok:**

Ismertesse Kosztolányi írói munkásságának jellemzőit! Összegezze a novellarészlet cselekményét, utaljon az események kimenetelére! Jellemezze az apát és a kislefiút, elemezze és értékelje egymáshoz való viszonyulásukat! Alkosson képet a kislefiú lelkiállapotáról! A kérdést aktualizálva ítélje meg az apa magatartását!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és nyelvi megformálásra!

A dolgozat terjedelme: 400–700 szó.











ÜRES OLDAL